Pentref LLANBERIS

Mae **Llyn Padarn** wedi'i ffurfio'n dilyn symudiadau yn y ddaear a ffrwydradau folcanig dros gyfnod o filiynnau o flynyddoedd, a thros ddwy filiwn o flynyddoedd yn ôl dechreuodd Oes yr Iâ greu'r hyn a welir heddiw.

Mae'r **Torgoch**, pysgodyn prin sydd wedi goroesi o'r cyfnod hwnnw, yn rhoi i Lyn Padarn ei ddynodiad fel Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig. Heddiw, mae'n lleoliad delfrydol ar gyfer hwylio pleser, canwio, rhwyfo a physgota, a llawer o ddigwyddiadau ym myd chwaraeon.

Mae Llanberis yn ffiniio â Pharc Cenedlaethol Eryri, a ddynodwyd felly yn 1951, gyda thros 26,000 o drigolion ac 823 milltir sgwâr o olygfeydd bendigedig. Twristiaeth sy'n bennaf cyfrifol am gyflogaeth yn yr ardal, gan ddarparu ar gyfer rhyw 12 miliwn o ymwelwyr â'r Parc, ond mae ffermio, yn arbennig ffermio Defaid Mynydd Cymreig, yn parhau i wneud cyfraniad economaidd pwysig i'r ardal.

Llyn Padarn or Padarn Lake is the result of millions of years of earth movement and volcanic eruptions and over 2 million years ago the Ice Age began to form what is seen today.

The Arctic Char or **Torgoch**, a rare fish surviving from that period, gives Llyn Padarn its designation as a Site of Special Scientific Interest. Today it is an ideal location for pleasure cruising, canoeing, boating, fishing and sporting events.

Llanberis borders the Snowdonia National Park, designated in 1951, with over 26,000 inhabitants and 823 square miles of magnificent scenery. Tourism provides the main employment for the area catering for the estimated 12 million visitors to the Park but farming, especially hill farming Welsh Mountain Sheep, continues to make an important economic contribution to the area.

Parc Gwledig Padarn Y Gilfach Ddu

Mae gan ardal y Gilfach Ddu ym Mharc Padarn llawer i'w gynnig, gan gynnwys popeth y gall y teulu dreulio diwrnod yn eu mwynhau: gweithgareddau dŵr, anturiaethau rhaff uchel, canolfan blymio, llwybrau coetir, Ysbyty Chwarel ac Amgueddfa Lechi Cymru, a siopau crefft.

The Gilfach Ddu area of Padarn Country Park has even more to offer and has everything for a family day out; water activities, high ropes adventure, diving centre, woodland walks, Quarry hospital and the National Slate Museum and craft shops.

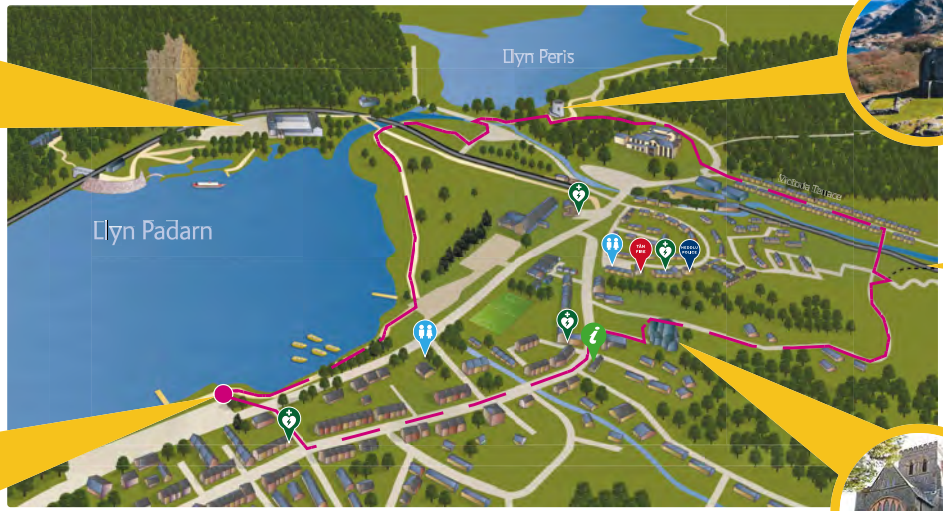

Allwedd / Key

- Cymorth Cyntaf / First Aid
- Tân Ffrè / Heddlu Parcio
- Gwybodaeth / Information
- Toileduau / Toilets
- Llwybr Treftadaeth Llanberis / Llanberis Heritage Trail

Castell Dolbadarn

Ar graig uwch ben Llyn Peris, adeiladwyd y castell hwn gan y Tywysog Cymreig, Llywelyn ap Iorwerth, yn y drydedd ganrif ar ddeg. Ni chodir tâl am fynd i weld y castell, nad yw ond tafliad carreg o'r maes parcio cyfagos.

Dolbadarn Castle

Overlooking Llyn Peris this castle was built by the Welsh Prince, Llywelyn ap Iorwerth, during the thirteenth century. The Castle is free to visit and is a short walk from the nearby car park.

Rhaeadr Ceunant Mawr

Wrth i chi gerdded o dan y bont, fe welwch gae chwarae ar y dde. Ewch yn syth yn eich blaen am 100m a chadw i'r chwith wedyn. Ar ôl tua 50m, fe welwch arwydd brown a gwyn yn dangos y llwybr cyhoeddus at Raeadr Ceunant Mawr. Trowch i'r chwith trwy'r giât mochyn wrth y grid gwartheg. Mae gynnoch chi ddau ddewis rŵan: cerdded ar hyd glannau'r Afon Arddu NEU gerdded i fyny'r llwybr tar-mac.

As you walk under the bridge, you will pass a local playground on your right. Proceed straight for 100m, veering left. After about 50m, you will see a brown and white sign showing the public footpath for the Ceunant Mawr Waterfall. Turn left through the kissing gate next to the cattle grid. You now have two options: Either to walk along the banks of the **River Arddu** OR to walk up the **tarmac footpat**h.

Llafn y Cewri – Tywysogion Gwynedd

Mae'r cleddyf a welwch ger llaw yn coffâu cyfraniad Tywysogion Gwynedd i dreftadaeth yr ardal ac i hanes Cymru. Seilliwyd y dyluniad ar gleddyf a fyddai wedi cael ei defnyddio gan Dywysogion Gwynedd ac sy'n dyddio'n ôl i'r drydedd ganrif ar ddeg a'r bedwaredd ganrif ar ddeg.

Blade of Giants – Princes of Gwynedd

The sword nearby commemorates the Princes of Gwynedd's contribution to the area's heritage and Welsh history. The design is based on the type of sword that would have been used by the Princes of Gwynedd dating from the thirteenth to fourteenth centuries.

Eglwys St Padarn

Saif Eglwys St Padarn ar y Stryd Fawr yng nghanol y pentref, ac mae'n dyddio'n ôl i 1885. Mae'r eglwys yn agored i ymwelwyr rhwng Mawrth 1 a Medi 30, o 10:00 tan 17:00, ac o Hydref 1 tan ddiwedd Chwefror 10:00 tan 15.00.

St Padarn's Church is located on the High Street in the centre of the village and dates back to 1885. The Church is open to visitors from 1 March to 30 September from 10.00 to 17.00, 1st October to end February 10.00 - 15.00.

www.llanberis.org **www.hwberyri.co.uk**

YMWADIAD - Er y gwnaethpwyd pob ymdrech i sicrhau bod yr holl lwybrau yn gywir adeg cyhoeddi'r dalfan hon, ni all y cyhoeddwyr fod yn gyfrifol am unrhyw wallau/neu newidiadau. Nid yw'r ffiath fod unrhyw lwybr, trac neu ffordd sydd yn cael ei ddangos ar y dalfan hon yn dystiolaeth o hawl(rannau) cyhoeddus. Cedwir pob hawlfraint 2013. © Hawlfraint y Goron a hawlfau cronfa data 2013 yn Arolwg Ordnans 100023387 DISCLAIMER - While every effort has been made to ensure that all information is correct at the time of publication, the publishers cannot be held responsible for any inaccuracies and/ or changes. Any path, track or road shown on this leaflet/board is not evidence of a public right of way. Copyright Reserved 2013. © Crown Copyright and database rights 2013 Ordance Survey 100023387

Diolch / Thanks
- Adrian Twristiaeth Cyngor Gwynedd
Tourism Dept. Gwynedd Council
- Menter Môn
- Grŵp Datblygu Llanberis
- Hwb Eryri
- Dylan Cadwaladr Parry
- CREAD Cyf www.cread.cyf.co.uk